

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 11.07.1986, sp. zn. 8 Tz 45/86, ECLI:CZ:NS:1986:8.TZ.45.1986.1

Číslo: 26/1987

Právní věta: Ak je príčinou dopravnej nehody porucha brzdového systému motor. vozidla, je dôležité zistiť, či vodič mal a mohol poruchu objaviť pri riadnej kontrole a starostlivosti pred jazdou, ale i počas jazdy, ale ešte pred nehodou. Z tohto hľadiska je významné, či ide o náhlu poruchu alebo o takú poruchu, ktorá sa vyvíja a narastá postupne. Je porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zák. v zmysle § 223 ods. 2 príp. § 224 ods. 2 Tr. zák., ak vodič vedie motor. vozidlo, o ktorom vie, že má chybný brzdový systém. V takom prípade ide o vedomé použitie motor. vozidla technicky nespôsobilého na premávku (§ 84 ods. 1, 2 bod 2 vyhl. č. 41/1984 Sb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách) a o porušenie jednej zo zákl. povinností vodiča uved. v § 4 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 100/1975 Sb. o pravidlách cestnej premávky, podľa ktorej smie vodič použiť na jazdu len také vozidlo, ktoré spĺňa stanovené podmienky premávky vozidiel na cestách.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 11.07.1986

Spisová značka: 8 Tz 45/86

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 223 ods. 2

§ 109

§ 211 ods. 1 100/1975 Sb. § 4 ods. 1 písm. a 41/1984 Sb. § 84 ods. 1

§ 224

§ 224 ods. 2 141/1961 Sb. § 105 ods. 1

§ 84 ods. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26

Ak je príčinou dopravnej nehody porucha brzdového systému motorového vozidla, je dôležité zistiť, či vodič mal a mohol poruchu objaviť pri riadnej kontrole a starostlivosti pred jazdou, ale i počas jazdy, ale ešte pred nehodou. Z tohto hľadiska je významné, či ide o náhlu poruchu alebo o takú poruchu, ktorá sa vyvíja a narastá postupne.

Je porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona v zmysle § 223 ods. 2 prípadne § 224 ods. 2 Tr. zák., ak vodič vedie motorové vozidlo, o ktorom vie, že má chybný brzdový systém, napr. keď treba opakovane stlačiť brzdový pedál, aby sa vyvolal potrebný brzdiaci účinok. V takom prípade ide o vedomé použitie motorového vozidla technicky nespôsobilého na premávku (§ 84 ods. 1, 2 bod 2 vyhl. č. 41/1984 Sb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách) a o porušenie jednej zo základných povinností vodiča uvedenej v § 4 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 100/1975 Sb. o pravidlách cestnej premávky, podľa ktorej smie vodič použiť na jazdu len také vozidlo, ktoré spĺňa stanovené podmienky premávky vozidiel na cestách.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR z 11. 7. 1986 sp. zn. [8 Tz 45/86.](#))

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 22. januára 1986 sp. zn. 3 To 283/86 i rozsudok Okresného súdu v Dunajskej Strede z 12. novembra 1985 sp. zn. 2 T 487/85 a tomuto okresnému súdu prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede z 12. novembra 1985 sp. zn. 2 T 487/85 bola obvinená M. V. uznaná za vinnú z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 223 ods. 1, 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že 24. júla 1985 asi o 17.30 hod. v uzavretej časti obce Štvrtok na Ostrove použila na jazdu motorové vozidlo zn. Volga 24 ŠPZ OCC 66-12 s chybou na brzdovom systéme, čím sa stalo, že pri jazde smerom na Bratislavu vozidlo nemohla zabrzdiť a narazila do zadnej časti autobusu ŠPZ DS 45-11 odbočujúceho doľava. Pri nehode utrpel jej spolujazdec Z. V. poranenia na dolnej pere, brade a špičke jazyka, ktoré si vyžiadali práceneschopnosť do 9. augusta 1985. Za tento trestný čin bol obvinenej uložený trest nápravného opatrenia vo výmere 6 mesiacov s 10 zrážkou z odmeny za prácu.

Krajský súd v Bratislave na základe odvolania druhu obvinenej Z. V. uznesením z 22. januára 1986 sp. zn. 3 To 283/86 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a podľa § 260 Tr. por. vec vrátil okresnému prokurátorovi na došetrenie.

Podľa dôvodov rozsudku okresný súd považoval dokazovaním vykonaným na hlavnom pojednávaní za vyvrátenú obhajobu obvinenej, že príčinou nehody bolo náhle zlyhanie prevádzkovej brzdy na motorovom vozidle, ktoré nemohla pri jazde zistiť a pred nehodou predpokladať. V záveroch o jej zavinení vychádzal prvostupňový súd najmä zo znaleckého posudku Ing. Ľ. L., ktorý pri prehliadke vozidla zistil, že motorové vozidlo, ktoré viedla obvinená, malo poškodenú tesniacu gumičku na hlavnom brzdovom valci, v dôsledku čoho dochádzalo k prepúšťaniu brzdovej kvapaliny do priestoru piestika, k zníženiu brzdového účinku celého brzdového systému a potrebný tlak v brzdovom systéme bolo možno dosiahnuť len viacerými zošliapnutiami pedála prevádzkovej brzdy. Znalec vylúčil, že by uvedená chyba vznikla v priebehu jedného zabrzdzenia, lebo k opotrebeniu tesniacej gumičky v hlavnom brzdovom valci dochádzalo postupne, pričom obvinená musela počas dlhšej jazdy rozpoznať zníženú účinnosť prevádzkovej brzdy.

Naproti tomu odvolací súd mal pochybnosti o správnosti záverov znaleckého posudku najmä v tom smere, že obvinená vzhľadom na poškodenie tesniacej gumičky v hlavnom brzdovom valci mala už pred nehodou zistiť zníženú účinnosť brzd tým, že musela viackrát zošliapnúť pedál prevádzkovej brzdy na vyvolanie patričného brzdiaceho účinku. Svoje pochybnosti zakladal na tom, že podľa výpovede obvinenej a svedka Z. V. obvinená na vypožičanom vozidle pred nehodou prešla značnú vzdialenosť, prešla aj cez Bratislavu, kde bolo treba často brzdiť, a na brzdovom systéme nespozorovala žiadnu závalu. Odvolací súd usudzoval ďalej, že keby sa na vozidle prejavili nejaké známky zníženej účinnosti prevádzkovej brzdy, rozhodne by sa obvinená a jej druh nevybrali s

takýmto vozidlom na cestu z Olomouca do obce Horná Potôň na návštevu k príbuzným. Uviedol tiež, že keby obvinená musela na vyvolanie brzdového účinku šliapnúť viackrát na pedál prevádzkovej brzdy, nepochybne by si počas dlhej jazdy na tento spôsob brzdenia zvykla a obdobným spôsobom by brzdila aj vtedy, keď chcela v obci Štvrtok na Ostrove na spiatočnej ceste zastaviť za odbočujúcim autobusom.

V záujme náležitého zistenia skutočného stavu veci odvolací súd považoval za potrebné doplniť dokazovanie výsluchom majiteľa vozidla J. D., najmä o technickom stave vozidla pred jeho zapožičaním, ďalej výsluchom obvinenej a svedka Z. V. o okolnosti či po nehode bolo vozidlo schopné jazdy, akú mali brzdy účinnosť a akým spôsobom bolo vozidlo prepravené z Dunajskej Stredy do Olomouca, ako aj pribratím nového znalca z odboru dopravy, ktorý má väčšie skúsenosti v technických otázkach motorových vozidiel a ktorý by zaujal stanovisko, či dopravná nehoda bola zapríčinená náhlym zlyhaním brzdového systému alebo vôbec technickou závadou. Odvolací súd postupoval po zrušení prvostupňového rozsudku podľa § 260 Tr. por. s odkazom na rozsiahlosť dokazovania a jeho význam pre riešenie otázky, či je odôvodnené postaviť obvinenú pred súd.

Treba súhlasiť so závermi odvolacieho súdu, pokiaľ sa konštatuje, že rozsudok súdu prvého stupňa sa zakladá na neúplne zistenom skutočnom stave veci a bolo ho preto treba v celom rozsahu zrušiť. Okresný súd urobil chybu, keď mechanicky prevzal závery znaleckého posudku v otázke, že obvinená zavinila dopravnú nehodu tým, že vedome použila na jazdu motorové vozidlo, ktoré malo chybné brzdy. Na druhej strane však urobil chybu aj odvolací súd, keď nariadil pribrať nového znalca z odboru dopravy, keď nadobudol vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti pochybnosti o správnosti znaleckého posudku Ing. L. L. o povahe poruchy brzdového systému na uvedenom vozidle. Odvolací súd prehliadol, že pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, prípadne jeho neúplnosť alebo nejasnosť možno odstrániť len podľa § 109 Tr. por., t. j. vysvetlením znalca, ktorý podal posudok. Len vtedy, keby to nevedlo k výsledku, možno pribrať iného znalca.

Znalec Ing. L. L. podľa obsahu písomného posudku vykonal prehliadku brzdového systému uvedeného motorového vozidla 8. augusta 1985 (neuvádza sa, kde sa vozidlo nachádzalo). Pri prehliadke zistil, že pri zošliapnutí pedála prevádzkovej brzdy mal pedál zdvih až na podlahu a brzdiaci účinok bolo cítiť až pri treťom zošliapnutí pedála, ak tieto zošliapnutia nasledovali rýchlo za sebou. Po nadobudnutí brzdiaceho účinku a pri tlačení na pedál bolo cítiť postupné klesanie tlaku v brzdovom systéme, t. j. prepúšťanie brzdovej kvapaliny do vyrovnávacej nádržky. Znalec nezistil únik brzdovej kvapaliny z rozvodového potrubia a brzdových pracovných valcov, ani úbytok kvapaliny vo vyrovnávacej nádržke.

Pri technickej prehliadke znalec podľa obsahu posudku demontoval brzdový bubon ľavého predného kolesa, žiadne závady nezistil, lebo hrúbka brzdového obloženia bola vyhovujúca, čeluste a brzdové valce boli suché, brzdová kvapalina žltej farby nebola pri vypustení zavzdušnená.

Znalec v posudku urobil záver, že brzdový systém motorového vozidla má chybný hlavný brzdový valec, na ktorom je poškodená tesniaca gumička, ktorá prepúšťa do priestoru piestika brzdovú kvapalinu, čo znižuje brzdiaci účinok celého systému; potrebný tlak v brzdovom systéme je možné vyvolať len viacerými rýchlymi zošliapnutiami pedála prevádzkovej brzdy. Znalec túto poruchu charakterizoval ako postupne sa vyvíjajúcu s tým, že o zlom brzdiacom účinku musela obvinená už od začiatku jazdy vedieť, keďže porucha z opotrebenia tesniacich gumičiek v hlavnom brzdovom valci je záležitosťou dlhodobého používania.

Z písomného posudku a ani z výpovedi znalca Ing. L. L. sa však nedá zistiť, či znalec demontoval a rozobral hlavný brzdový valec či na existenciu závady usúdil len z kontroly funkcie brzdiaceho účinku uskutočnenej zošliapnutím pedála prevádzkovej brzdy. Z posudku nevyplýva, na ktorom mieste bola tesniaca gumička poškodená tak, že prepúšťala brzdovú kvapalinu do priestoru piestika,

a čo bolo príčinou jej poškodenia.

Znalec bližšie nevysvetlil ani to, či po dlhší čas sa vyvíjajúce poškodenie gumového tesnenia hlavného brzdového valca má hneď od začiatku taký charakter, že dochádza k výraznejšiemu zníženiu účinnosti prevádzkovej brzdy v takej intenzite, aby to vodič pri bežnej prehliadke vozidla, resp. pri kontrole funkcie brzd rozpoznal. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní súvislosti medzi technickým stavom brzdovej sústavy a nehodou je nevyhnutné náležite objasniť, či zistená porucha brzdového systému je náhla alebo či sa vyvíjala dlhšie. Charakteristickým znakom dlhšie sa vyvíjajúcich porúch je ich vznik v dlhšom časovom období, najmenej v čase pred započatím kritickej jazdy, kedy ich prípadne vodič pri riadnej kontrole vozidla môže a má zistiť. Výnimku však predstavujú tie dlhšie sa vyvíjajúce poruchy dielcov brzdového systému, ktorých poškodenie, resp. chybná funkcia sa spočiatku pri normálnej prevádzke neprejaví a nie je možné ich ani pri bežnej kontrole objaviť.

Kľúčovou otázkou teda v danom prípade je, či povaha poruchy brzdového systému na uvedenom motorovom vozidle bola náležite objasnená a či poškodenie tesniacej gumičky hlavného brzdového valca tak, ako bolo podľa znaleckého posudku zistené, sa spočiatku nevyvíjalo bez markantnejších príznakov na brzdiacom účinku prevádzkovej brzdy a či sa napokon neprejavilo náhlým čiastočným, event. úplným zlyhaním brzdiaceho účinku už nepostačovalo jedno zošliapnutie pedála prevádzkovej brzdy, čo po nehode zistil znalec pri prehliadke vozidla.

Okresný súd mal preto postupovať podľa § 109 Tr. por. a vzhľadom na neúplnosť znaleckého posudku požiadať znalca Ing. L. L. o bližšie vysvetlenie naznačených otázok, resp. o doplnenie posudku v uvedených smeroch, a neuspokojiť sa len s jeho povrchným výsluchom na hlavnom pojednávaní. Len potom mohol posúdiť, či znalecký posudok je postačujúcim dôkazom na spoľahlivé vyvrátenie obhajoby obvinenej, že príčinou nehody bolo neočakávané náhle zlyhanie prevádzkovej brzdy, prípadne či prichádza do úvahy pribratie iného znalca z odboru automobilizmu za účelom posúdenia povahy poruchy brzdového systému uvedeného vozidla a možností jej včasného rozpoznania.

Za opodstatnenú treba považovať požiadavku na doplnenie dokazovania výsluchom majiteľa vozidla J. D., najmä o okolnosti, v akom stave zapožičal motorové vozidlo obvinenej, hlavne v akom stave bol brzdový systém a či obvinenú upozornil na nejaké závady. Jeho výsluchom, ako aj výsluchom obvinenej a svedka Z. V., bolo ďalej treba objasniť, akým spôsobom bolo vozidlo dopravené do Olomouca po nehode, či a kedy došlo k oprave hlavného brzdového valca. Vzhľadom na to, že výpoveď svedka Z. V. z prípravného konania sa týka dôležitých skutočností daného prípadu (účinnosti brzdovania vozidla počas jazdy na návštevu na Slovensko a späť), bolo treba tohto svedka na hlavnom pojednávaní vypočuť. Podmienky pre prečítanie zápisnice o jeho skoršej výpovedi z prípravného konania uvedené § 211 ods. 1 Tr. por. neboli splnené, čo právom vytýka sťažnosť pre porušenie zákona. Ak sa spoľahlivo zistí, že obvinená použila na jazdu motorové vozidlo s takou chybou na brzdovom systéme, ktorá sa prejavovala už počas jazdy nutnosťou opätovne stlačiť pedál prevádzkovej brzdy, aby sa vyvolal patričný brzdiaci účinok, bude daná trestná zodpovednosť obvinenej za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 223 ods. 1, 2 Tr. zák. aj po stránke subjektívnej. V takom prípade by obvinená vedome použila na jazdu motorové vozidlo technicky nespôsobilé na premávku (porov. § 84 ods. 1, 2 bod 2 vyhlášky č. 41/1984 Zb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách) a porušila by tak jednu zo základných povinností vodiča uvedenú v § 4 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky, podľa ktorej vodič smie použiť na jazdu len také vozidlo, ktoré spĺňa stanovené podmienky premávky vozidiel na cestách.